

Preek over Romeinen 1:1-17

Broeders en zusters, gemeente van onze Here Jezus Christus,

Het is vandaag de zondag voor de vervolgte kerk. En dat is niet voor niets. Nog altijd is het heel hard nodig om aandacht te besteden aan christenen, die enkel en alleen om het feit dat ze christen zijn, te maken hebben met verdrukking, achteruitzetting, discriminatie en soms zelfs met gevangenschap en veroordeling. Denk alleen maar aan Mariam Yahia Ibrahim. Waarschijnlijk heeft u via het nieuws ook over haar gehoord. Zij zit in Sudan gevangen en wacht op haar straf van 100 zweepslagen waarna ze terechtgesteld zal worden door middel van ophanging. En wat is haar misdaad? Omdat zij een moslimvader heeft – die zich trouwens helemaal niet met haar opvoeding heeft bemoeid – en een christenmoeder, die haar een christelijke opvoeding heeft gegeven, is zij voor de wet een moslima. Haar huwelijk met een christen is daarom onwettig en daarom zijn haar beide kinderen – waarvan de jongste onlangs in de gevangenis is geboren - onwettige kinderen, uit hoererij geboren. Wie afvalt van geloof en hoererij bedrijft moet in Sudan ter dood veroordeeld worden. En daarom moet deze onschuldige christin om het leven gebracht worden. Mariam zou haar leven kunnen redden als ze het christelijk geloof zou afzweren, maar ze weigert. Ze is nooit moslim geweest en dus ook niet afgefallen van de Islam. En omdat zij nooit moslim is geweest, is haar huwelijk niet onwettig en zijn haar kinderen ook niet onwettig. Het 16^e vers van onze tekst is bijzonder op haar van toepassing: *zij schaamt zich het Evangelie niet!* Momenteel wordt er wereldwijd actie gevoerd om deze vrouw vrij te krijgen uit de gevangenis. Hoewel een hoge regeringsfunctionaris heeft toegezegd dat Mariam vrij zou komen, is daar tot nu toe geen sprake van.

Volgens World Christian Trends hebben door de eeuwen heen 70 miljoen mensen hun geloof in Jezus Christus met de dood moeten bekopen. En bijna 65 % van deze doden zijn gevallen in de 20^e eeuw. Christelijk geloof en vervolging horen klaarblijkelijk bij elkaar. Paulus schreef het al aan zijn helper Timotheus: *allen, die in Christus Jezus godvruchtig willen leven, zullen vervolgd worden (2 Tim.3:12)*. Het feit dat wij in vrijheid ons geloof mogen beleven en uitdragen, is eerder uitzondering dan regel. Zo is het vanaf het allereerste begin al geweest. De christelijke gemeente was nog maar net een feit of Stefanus werd vanwege zijn geloof gedood. Deze steniging

van Stefanus was voor één van de ooggetuigen een aansporing om de gemeente van Jeruzalem te gaan vervolgen. Hij ging het ene naar het andere huis binnen en sleurde mannen en vrouwen naar de gevangenis. Deze jongeman, deze christenvervolger, heette in het Hebreeuws Saulus. Dezelfde persoon die later onder de Romeinse naam Paulus de wereld is rondgereisd om het Evangelie te verkondigen. En deze Paulus is de schrijver van o.a. de Romeinenbrief en noemt zich in de aanhef van de brief een dienstknecht van Christus, letterlijk een slaaf van Christus. Onderweg naar Damascus heeft Saulus een dramatische bekering meegemaakt. Het was de opgestane en verheerlijkte Jezus Christus zelf die aan hem verscheen en hem in z'n nekvel greep. Vandaar dat Paulus nu in het eerste vers kan zeggen dat hij geroepen is tot apostel en uitgekozen is om het evangelie van God te verkondigen. Paulus was zich terdege bewust van het feit dat hij een hemelse opdrachtgever heeft!

Paulus' aanhef van de brief laat niets aan duidelijkheid te wensen over. Het evangelie dat ik verkondig is het evangelie van God dat al bij monde van de profeten in de heilige Schriften is beloofd. Daarmee zegt Paulus heel kernachtig dat de boodschap van Christus die hij verkondigt niet uit de lucht is komen vallen, maar dat de geschriften van het Oude Testament de komst van Christus al vele malen had voorgezegd. Jezus' afkomst, Jezus' geboorteplaats, Jezus' kruisdood, Jezus' opstanding, het is allemaal door de profeten tevoren aangekondigd.

Is het u ook opgevallen hoe Paulus hier over Christus spreekt? Hij zegt twee dingen. Een mens voortgekomen uit het nageslacht van David. Maar behalve dat hij een normaal mens is uit de geslachtslijn van David is Hij ook de Zoon van God, onze Heer. En het bewijs daarvoor is de opstanding uit de dood. Jezus is onze Heer. Dat woordje Heer (kurios) gebruikt de Griekse vertaling van het Oude Testament voor God zelf. Paulus belijdt hier in de aanhef van z'n brief al dat Jezus absoluut mens is en absoluut God! En van die Jezus mag Paulus apostel onder de niet-Joodse volken zijn. En hij beseft als geen ander dat het puur genade is, dat God hem daartoe heeft geroepen.

Graag wil ik nog even de aandacht vestigen op het feit dat Paulus zijn lezers hier heiligen noemt. Het is goed om je te realiseren dat Paulus nergens in zijn geschriften gelovigen als zondaars ziet, maar altijd als heiligen. Zondaars zijn mensen die leven in vijandschap met God. Mensen die hun bestemming missen. Heiligen zijn geen mensen die uit zichzelf heilig zijn, heiligen zijn dus ook niet zonder zonde, maar

heiligen zijn door God heilig verklaard. Door geloof in Christus zijn zij apart gezet, is er sprake van herstel in de verhouding met God, en dat maakt hen heilig. Misschien goed om je te realiseren als je 's morgens in de spiegel kijkt: ik ben een heilige! Zelfs als je in eigen ogen of in de ogen van een ander een schijnheilige bent, blijft dit ene van kracht: wie gelooft in Jezus Christus wordt door God als een heilige gezien!

Paulus schrijft dus zijn brief aan de heiligen in de stad Rome. Een gemeente die ongetwijfeld ook weet heeft van verdrukking en achteruitzetting. De brief van Paulus is ongeveer geschreven in het jaar 55, dat is maar enkele jaren nadat Claudius alle Joden uit Rome verdreven had. In Hand. 18:2 lezen we dat Paulus twee van deze verdreven Joden, Aquila en Priscilla, ontmoet. Ongetwijfeld heeft deze vervolging het Joodse deel van de christengemeente in Rome ook getroffen.

Maar tien jaar nadat Paulus deze brief schrijft zal Nero de christenen in Rome op een afschuwelijke manier vervolgen. Hij zal de christenen aanwijzen als verantwoordelijk voor de grote brand die in Rome woedde en als straf werpt hij de christenen voor de leeuwen of gebruikt hen als levende fakkels. De tijd waarin de ontvangers van de brief leefden zal ongetwijfeld geen makkelijke tijd geweest zijn.

Eenzijds die grote Joodse synagoge, waar Joden die Jezus als de Messias belijden niet welkom meer zijn en anderzijds de grote stad Rome, met het losgeslagen Romeinse leven, met z'n afgoderij, z'n uitpattingen en keizerverering. In die wereld vallen christenen op, omdat ze zich distantiëren van de heidense praktijken en niet de keizer maar Jezus als Heer – als kurios – vereren.

Uit het laatst hoofdstuk van de brief ontstaat de indruk dat de gemeente in Rome in kleine eenheden is opgesplitst. Paulus groet verschillende kringen of gemeenten die bij mensen aan huis samenkomen.

Die gemeente in Rome is niet door Paulus zelf gesticht. Hij had wel een sterk verlangen om in Rome het Evangelie te verkondigen, maar naar alle waarschijnlijkheid is het Evangelie in Rome terechtgekomen via Joden die de uitstorting van de Geest hebben meegemaakt op de Pinksterdag en teruggekomen in Rome de Boodschap hebben rondverteld.

Paulus noemt het evangelie een kracht Gods tot behoud. Het Griekse woordje voor kracht is 'dunamis', waar ons woord dynamiet vandaan komt. Dat die boodschap die Paulus in deze Romeinenbrief verwoord zeer krachtig is wijst de kerkgeschiedenis

wel uit. Voor verschillende grote voormannen uit de kerkgeschiedenis is de Romeinenbrief van grote betekenis geweest.

Heel bijzonder vind ik de bekeringsgeschiedenis van Augustinus, een zeer invloedrijke theoloog die leefde in de vijfde eeuw. Hij was door zijn moeder met het christelijk geloof vertrouwd geraakt, maar als jonge knaap had hij het geloof vaarwel gezegd. Hij begon een losbandig leven te leiden. Hij ging regelmatig naar de prostituees. Maar hij het losbandige leventje bevredigde hem niet. Daarom ging hij zijn heil zoeken bij enkele religieuze sekten, die er strenge regels op na hielden. Maar ook daar vond hij geen rust.

Op een dag zat Augustinus in zijn tuin, en een gesloten bijbel lag naast hem. Toen hoorde hij een kinderstem zingen: 'neem en lees'. Hierin zag hij een vingerwijzing van God. Hij pakte de bijbel en sloeg deze open in één keer, bij Rom.13:13-14. Waar staat:

laten we daarom zo eerzaam leven als past bij de dag en ons onthouden van brassen slemppartijen (=vreetfestijnen), ontucht en losbandigheid, tweespalt en jaloezie. Omkleed u met de Heer Jezus Christus en geef niet toe aan uw eigen wil, die begeerten in u opwekt.

Deze tekst raakte Augustinus diep. God sprak rechtstreeks tot zijn hart. Op dat moment werd hij bekeerd tot God en stelde zijn leven in dienst van God. Ook voor Augustinus bleek het Evangelie een kracht van God tot behoud.

Een ander bekend voorbeeld is de kerkhervormer Maarten Luther. Ook bij hem speelde de Romeinenbrief een belangrijke rol. Hij was als monnik voortdurend bang om verloren te gaan vanwege het oordeel van God. Totdat bij hem tijdens een bijbelstudie de betekenis van Rom. 1:17 tot hem doordringt. Luther ziet met grote duidelijkheid dat Paulus met het woord 'gerechtigheid Gods' niet de straffende, maar de schenkende gerechtigheid bedoelt. God eist geen gerechtigheid maar schenkt die aan wie zich aan Hem toevertrouwt! Later zei Luther: "Het was mij, of ik geheel herboren was en door open poorten binnen gegaan in het paradijs zelf". Het getuigenis van een man die niet een theologische vondst deed, maar die gered werd. Wat Luther in zijn torensel ontdekte – zijn turmerlebnis - , is voor hem de aanzet geworden tot zijn theologie van het kruis. Gods genade wordt geopenbaard in het kruis van Christus. En de mens wordt alleen maar gered als hij de sprong waagt naar God toe. Deze boodschap droeg hij uit in zijn omgeving met als groot gevolg dat vele

(tien)duizenden in Europa in die tijd de Here Jezus persoonlijk leerden kennen. Zo ontstond de Reformatie, waaruit alle protestantse kerken wereldwijd zijn voortgekomen. De Romeinenbrief werkte dus krachtig door bij Luther en zijn tijdgenoten.

Trouwens, wist u dat de Romeinenbrief ook van grote betekenis is geweest voor het ontstaan van de Vrije Evangelische Gemeenten? Aan het begin van de 19^e eeuw was er een Schotse evangelist, Robert Haldane, die Bijbelstudies gaf over de Romeinenbrief aan jonge theologiestudenten en jonge predikanten in Zwitserland. Daardoor kwamen velen van hen tot levend geloof in Jezus. Dat veroorzaakte een opwekking in Zwitserland en grote delen van Europa, het Reveil genoemd. En uit deze opwekking zijn de eerste Vrije Evangelische Gemeenten voortgekomen, ook in ons land.

De Romeinenbrief wordt weleens de uiteenzetting van de theologie van Paulus genoemd. Omdat Paulus en de gemeente van Rome onbekenden zijn voor elkaar zou Paulus het dan nodig vinden om zijn 'geloofsleer' onder woorden te brengen. Moeilijk te achterhalen of dit werkelijk de reden van het schrijven van deze brief is. Het is in ieder geval duidelijk dat Paulus dolgraag naar Rome zou komen om daar de Boodschap van het Evangelie uit te dragen en misschien is het om die reden dat hij uitgebreid uitlegt wat voor hem het offer van Christus betekent. Een boodschap waar Paulus zich niet voor schaamt. Een boodschap ook waarvoor Paulus zelf meer dan eens met onderdrukking en vervolging te maken heeft gehad. In 2 Cor. 11 beschrijft Paulus dat hij omwille van het Evangelie vijfmaal de veertig-min-één slagen ontvangen heeft, drie maal is hij met een roede gegeseld, een keer is hij zelfs gestenigd, hij heeft het gevaar van beroving mee gemaakt, schipbreuk geleden, honger en dorst geleden. De ex-verdrukker van de kerk heeft zelf aan den lijve ervaren wat het is om verdrukt te worden. En als Paulus de gemeente van Rome aanspoort om zich niet te schamen voor het Evangelie, dan doet hij dat niet afstandelijk, vanuit een ivoren toren, maar als iemand die weet wat het is om aan den lijve te ondervinden dat het navolgen van Christus een prijs van je kan vragen.

Hoewel Paulus de gemeente van Rome tot nu toe nooit bezocht heeft verlangt hij er wel naar om deze broers en zussen in het geloof te ontmoeten. Hij geeft aan dat hij daar onophoudelijk voor bidt. Waarschijnlijk betekent dit woordje 'onophoudelijk' dat

Paulus het Joodse gebruik kent van drie maal per dag een vast gebedsmoment en dat hij tijdens die momenten ook bidt voor een open deur naar Rome om de gemeente daar te kunnen bezoeken. Ik vind het wel heel mooi hoe Paulus dat verwoordt. *Want ik verlang ernaar u te ontmoeten en u te laten delen in een geestelijke gave, om u te sterken, of liever, om door elkaar bemoedigd te worden: ik door uw geloof en u door het mijne (vs. 11,12).* Uit Paulus' houding spreekt geen enkele hoogmoed of trots. Niet: ik de grote apostel zal jullie het allemaal wel even komen vertellen, maar er is sprake van wederkerigheid. Graag wil Paulus zijn gaven inzetten om de gemeente van Rome te dienen. Hij zal met zijn ervaring in leiderschap en onderwijs ontzettend veel voor de gemeente kunnen betekenen, maar hij verlangt ernaar om ook door de gaven van de gemeente van Rome bemoedigd te worden. Dat is precies hoe de gaven van de Geest bedoeld zijn. Een gemeente is een organisme, een levend geheel, waarin ieder zijn bijdrage levert om het geheel op te bouwen. Gemeenten waar alles draait om de voorganger of dominee zijn ongezond. Zulke gemeenten zuigen de leiders leeg. Dat is consumptief en de leider loopt het gevaar op te branden. Elkaar opbouwen, elkaar dienen, ieder met zijn eigen bekwaamheden. Als voorganger ken ik gelukkig die momenten van bemoedigd te worden door het geloof van de mensen van de gemeente. Dat heb je ook gewoon nodig als voorganger, dat stimuleert je om door te gaan. Diezelfde ervaring hoor ik ook van mensen die contacten onderhouden met vervolgd christenen. Ook dan is er sprake van wederzijdse bemoediging. Het geloof van onze verdrukke broeders en zusters kan voor ons een geweldige aansporing zijn om het vol te houden, om niet te verslappen in een omgeving waar ons geen strobreed in de weg wordt gelegd.

Ik ga afronden. Wat hebben we geleerd vandaag uit het bijbelgedeelte van Romeinen 1. In de eerste plaats hebben we gezien dat christen-zijn je veel kan kosten. Christenen van alle tijden hebben met verdrukking en lijden te maken gehad. Laten we, zoals Paulus dagelijks bidt voor de gemeente in Rome, dezelfde discipline opbrengen door te bidden voor de lijdende kerk.

In de tweede plaats leren we van de houding van Paulus. Hij verlangt niet alleen maar zijn eigen boodschap te delen in Rome, maar hij hoopt ook te ontvangen. Dat wederzijdse op elkaar betrokken zijn mag ook het leven in de gemeente kenmerken. Niet passief, consumptief, maar actief, gevend, delend en ontvangend.

In de derde plaats leer ik van Paulus' vaste geloof in het Evangelie. Het is dynamiet. Een kracht Gods. Een heilig Woord, waar niet mee geschipperd mag worden. Jezus Christus werd al door de profeten aangekondigd. Hij heeft bij zijn aardse leven laten zien dat Hij de Messias is en door Zijn sterven aan het kruis en Zijn opstanding uit de dood heeft Hij die menselijkerwijs onoverbrugbare kloof gedicht. Zo is er voor Jood en niet-Jood een weg gebaad tot het hart van de Vader. Die weg is Jezus. De weg, de waarheid en het leven. Die boodschap bindt samen. Paulus ervaart die verbondenheid met de – voor hem onbekende – gemeente van Rome. Wij kunnen die verbondenheid onderling ervaren, maar ook met broeders en zusters uit andere kerken en ook – laten we dat nog maar een keer noemen – met broeders en zusters die te lijden hem vanwege het geloof.

Heel wat....als we het zo opnoemen. Het Evangelie is een machtige Boodschap, omdat we een machtige Heiland hebben. Die Heiland willen we volgen, met elkaar, elkaar bemoedigend en stimulerend: Houd vol.....het is het waard.....schaam je niet....want het Evangelie is Gods reddende kracht voor ieder die gelooft. AMEN

Juni 2014
G.P. Harkamp
Wapenveld